

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

ԵՊՀ ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏԻ
ՊՐՈՖԵՍՈՐԱԴԱՍԱԽՈՍԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻ
ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ ՆՅՈՒԹԵՐԻ
ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

2(2) 2018

Երևան - 2019

Հրատարակության և երաշխավորել
ԵՊՀ գիտական խորհուրդը

Գլխավոր խմբագիր՝
իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր,
ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Գ. Ս. Ղազինյան

Հիմնադիր և հրատարակիչ՝
Երևանի պետական
համալսարան

Գլխավոր խմբագրի տեղակալներ՝
իրավ. գիտ. դոկտոր,
պրոֆեսոր Ա. Մ. Հայկյանց
իրավ. գիտ. թեկնածու,
դոցենտ Կ. Ա. Գևորգյան

Խմբագրության հասցեն՝ ՀՀ,
0025, Երևան, Ալեք
Մանուկյան 1, ԵՊՀ
իրավագիտության
ֆակուլտետ:
Հեռ.՝ (060) 71-02-43

Խմբագրակազմ՝
իրավ. գիտ. դոկտոր,
պրոֆեսոր Ա. Հ. Գաբուզյան
իրավ. գիտ. դոկտոր,
պրոֆեսոր Ս. Ա. Դիլբանդյան
իրավ. գիտ. դոկտոր,
պրոֆեսոր Ա. Գ. Վաղարշյան
իրավ. գիտ. դոկտոր,
պրոֆեսոր Վ. Վ. Հովհաննիսյան
իրավ. գիտ. դոկտոր,
պրոֆեսոր Վ. Վ. Ստեփանյան
իրավ. գիտ. դոկտոր,
պրոֆեսոր Վ. Դ. Ավետիսյան
իրավ. գիտ. թեկնածու,
դոցենտ Վ. Ն. Այվազյան

Էլ. կայք՝ publications.yసు.am
publishing.yసు.am

Խմբագրությունը կարող է
հրատարակել նյութեր՝
համամիտ չլինելով
հեղինակների
տեսակետներին:

e-mail: law@ysu.am
Տպագրական 29 մասնու:

Տպաքանակը՝ 100
Հանձնված է շարվածքի՝
15.01.2019
Հանձնված է տպագրության՝
02.05.2019

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Արթուր Վաղարշյան ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԵՎ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐԻ ՀԱՐԱԲԵՐԱԿՅՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ.....	7
Ալվարո Ալեքսանյան ԳԱՐԵԳԻՆ ՆՇԴԵՀԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԱՅԱՑՔՆԵՐԸ..	17
Կարեն Ամիրջյան ՊԵՏԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՊԱՏԱՄԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱՅՄԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ	29
Հայկ Մարտիրոսյան ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՀԻՄՆԱԽԼԻԴՐՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ...	41
Վիկտորյա Օհանյան ՑԱՆԿԱԼԻ ՎԱՐՔԱԳԾԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԽԹԱՆՄԱՆ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐԸ. ՓԱՓՈԿ ՈՒՂՂՈՐԴՄԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ (NUDGE THEORY) ԿԻՐԱՌՈՒԹՅՈՒՆԸ.....	49
Վարդան Այվազյան ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՐԳԻ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅՈՒՄ	65
Անահիտ Մանասյան ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆՆ ՈՒ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՃԱԽԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՐԴԻ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ՄՏԱԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ	79

Սամվել Մուրադյան	
ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԻՐԱՎԱԽԱԽՏՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ	
ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՅ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹԸ.....	93
Գևորգ Դանիելյան	
ԵՐԵՎԱՅԻ ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴԻ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐԸ.....	111
Կարեն Հակոբյան	
ՊԱՏՇԱՃ ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՐԺԵՔԸ.....	129
Հասմիկ Ենգոյան	
ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՄԱՐՄՆԻ ԿՈՂՄԻՅ ՎԵՐԱՀՄԿՎՈՂ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ԳԾՈՎ ԺԱՄԿԵՏԱՆՅ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՈՐՊԵՍ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆԸ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՆՈՒՄՆԵՐԻՆ ՄԱՍՆԱԿՅԵԼՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻՅ ԶՐԿԵԼՈՒ ՀԻՄՔ	141
Սայադ Բաղայյան	
ՔԱՂԱՔԱՅԻԱԿԱՆ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱՄՐԱԳՐՈՒՄԸ ԵՎ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՄԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ.....	150
Արսեն Հովհաննիսյան	
ՀԱԿԱՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՐԳԵԼՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ.....	162
Արմենուհի Չիֆլիկյան	
ՎԻՐԱՎՈՐԱՆՔԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ	176
Սոնա Թևանյան	
ԷԼԵԿՏՐԱԷՆԵՐԳԻԱՆ ՈՐՊԵՍ ՔԱՂԱՔԱՅԻԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՕԲՅԵԿՏ.....	190
Վահե Հովհաննիսյան	
ՎՆԱՄԻ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄԸ ՈՐՊԵՍ ՈՂՋԱՄԻՏ ԺԱՄԿԵՏՈՒՄ ԳՈՐԾԻ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԽԱԽՏՄԱՆ ԲԱՑԱՍԱԿԱՆ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱՑՄԱՆ ԵՎ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱԿԱՐԳ	203

Մերզեյ Մեդրյան	
ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ	
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ	
ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՒՄ (ԳՈՐԾՈՂ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ ԵՎ ՀԻՄՆԱԿԱՆ	
ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ).....	216
Аида Искоян	
ПРОБЛЕМЫ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ	
И ОХРАНЫ РАСТИТЕЛЬНОГО МИРА СЕНОКОСОВ И	
ПАСТБИЩ	238
Տիգրան Մարկոսյան	
ՀԱՅՅԱՅԻՆ ՎԱՂԵՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԸ ԴԱՏԱՎԱՐԱԿԱՆ	
ԽՆԱՅՈՂՈՒԹՅԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔԻ ՀԱՄԱՏԵՔՍՈՒՄ	250
Օլիմպիա Գեդամյան	
ՈՌՈԳՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՄԱՍՆԱԿՑԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ	
ԻՆՍՏԻՏՈՒՏՆ ՈՒ ԱՌԿԱ ՈՐՈՇ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՀՀ-ՈՒՄ... 262	
Հեղինե Գրիգորյան	
ԶՐՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԸ	
ՀՀ-ՈՒՄ. ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ	
ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐ	276
Տիգրան Խաչիկյան	
ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐԻ ԻՐԱՎԱԶՈՓՈՒԹՅԱՆ ԴԱՏԱԿԱՆ	
ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ ԳՈՐԾԻ ՓԱՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔՆԵՐԻ Ի	
ՊԱՇՏՈՆԵ ՊԱՐԶՄԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔԻ ԻՐԱՑՄԱՆ	
ՀԱՄԱՏԵՔՍՈՒՄ	292
Աշխեն Ղարաբյան	
ՎՃՌԱԲԵԿ ԲՈՂՈՔԱՐԿՄԱՆ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ	
ՀՀ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ	302
Աննա Մարգարյան	
ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ՄԻԶԱՎԱՅՐԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՆՉԱՓԱՀԱՄԻ	
ՀԱՆՑԱՎՈՐ ԿԱՄ ՇԵՂՎՈՂ ՎԱՐՔԱԳԾԻ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ	
ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՈՒՄ	320

Աննա Վարդապետյան	
ԲԼԱՆԿԵՏԱՅԻՆ ՆՈՐՄԵՐՈՎ ՀԱՆՅԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՐԱԿՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ.....	335
Ժենյա Ստեփանյան	
ՀԱՆՅԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՌԵՅԻԴԻՎԻ ԵՎ ԴԱՏՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐԱԿՅՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇ ՀԱՐՅԵՐ	352
Գոհար Հակոբյան	
ԸՆՏԱՆԻՔՈՒՄ ԲՌՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿԱՆԱՆՅ ԴԵՄ ԲՌՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՆՁԻՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՇՈՒՐՁ	370
Սամվել Դիլբանդյան	
ՆԱԽԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿՄԱՆ ԱՆԹՈՒՅԼԱՏՐԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆԸ	386
Սերգեյ Մարաբյան	
ՀԵՏԱԽՈՒՋՄԱՆ ՄԵՋ ԳՏԵՎՈՂ ՄԵՂԱԴՐՅԱԼԻՆ ՁԵՐԲԱԿԱԼԵԼԸ՝ ՈՐՊԵՍ ՇԵՌԱԿԱ (ՄԵՂԱԴՐՅԱԼԻ ԲԱՅԱԿԱՅՈՒԹՅԱՄԲ) ԿԱԼԱՆԱՎՈՐՄԱՆ ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔ ՀՀ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ (ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԻ, ԳՈՐԾՈՂ ՕՐԵՆՄԴՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԴԱՏԱԿԱՆ ՊՐԱԿՏԻԿԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ).....	396
Վահե Ենգիբաբյան	
ՔՆՆՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՐԻՄԻՆԱԼԻՍՏԻԿԱԿԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ	415
Նելլի Աղաբաբյան	
ԱՆՉԱՓՈՒՄ ՏՈՒԺՈՂՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԵՎ ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՇԱՇԵՐԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԵՎ ՔՐԵԱԴԱՏԱՎԱՐԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇ ՀԻՄՆԱՀԱՐՅԵՐ	430
Արման Սարգսյան	
ԵՎՐԱՍԻԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱՆՈՐՄԵՐԻ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ԱՐԴԻ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ	454

ՄԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԱՅԻՆ
ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՐԳԻ
ԶԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՈՒՄ

Վարդան Այվազյան
*ԵՊՀ սահմանադրական իրավունքի ամբիոնի վարիչ,
իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*

Նորագույն պատմության վերջին տասնամյակները ներպետական մակարդակի հասարակական հարաբերությունների բոլոր ոլորտներում, ինչպես նաև միջազգային հարաբերությունների համակարգում աչքի են ընկնում աննախադեպ մակարդակի փոփոխությունների դինամիկայով: Միննույն ժամանակ աննախադեպ տեմպերով տեղի են ունենում տեխնոլոգիական առաջընթացի գլոբալ բեկումներ, որոնք մարդու կյանքն ու հասարակության գործառնավորումը տեղափոխում են որակապես նոր տեղեկատվական ձևաչափ:

Այս ամենի գլոբալ հիմնախնդիրը շարունակում է մնալ այն հանգամանքը, որ մարդկությունը դեռևս անկարող է հասկանալ այդ նոր ձևաչափում միջազգային հարաբերությունների համակարգի և ներպետական հասարակական հարաբերությունների հակամարտաբանական բնույթը, ինչն էլ անհնար է դարձնում վերջինիս կողմից փաստացի ձևավորված հակամարտությունների կառավարումը, քանզի այսօրվա դրությամբ գոյություն չունեն համակարգային մակարդակում նախապես մշակված և գործի դրված իրավական կարգավորման կառուցակարգեր, որոնք հնարավորություն կստեղծեն համակարգային մակարդակում արձագանքելու այդ հակամարտություններին:

Արդյունքում գլոբալ հասարակական համալիր գործընթացի (ներառում է Երկիր մոլորակի կենսագործունեության բոլոր ոլորտները) կտրվածքով ամենուրեք ծագող անհավանական և բազմազան հակամարտությունների լուծման առումով սկզբունքորեն տեղի ունի իրավական համակարգի և իրավական կարգավորման իրավակիրառ համակարգի անունակություն:

Նշված բոլոր գործընթացների գլոբալացման պայմաններում կենտրոնական խնդիրն ***ընդհանուր իրավական տարածության***

ստեղծումն է: Քանզի բոլոր քաղաքական, սոցիալ-տնտեսական գործընթացները գործառնավորում են նոր իրողություններում, և իրավական կարգավորման մոդելի մշակումը տեղի է ունենում օպերատիվ արձագանքման ռեժիմում, իսկ օպերացիոն մակարդակում առաջանում է իրավակիրառման վակուում, որը լրացվում է հին կառուցակարգով, որը փաստացի չի կարող հաղթահարել ընթացիկ կոնֆլիկտային իրավիճակը: Այսպիսով կառավարչական բնույթի հակամարտությունը վերափոխվում է իրավական հակամարտության, և գործի դրվում մի արատավոր շրջափուլ, որտեղ իրավական հակամարտությունը գործի է դնում կառավարչական հակամարտություն:

Հակամարտությունը չթույլատրելը, կանխելը, լուծելը և դրանից դուրս գալը՝ որպես իրավական կարգավորման խնդիր, դառնում են անհնար, եթե գործընթացները գտնվում են արդեն բուն հակամարտության կաղապարի մեջ:

Հատկապես հիմնախնդիր են համակարգային մակարդակում հին համակարգի գոյությունն ու գործառնավորումը նոր կոորդինատային համակարգի պայմաններում, որտեղ հինն ընդհանրապես պետք է տեղ չունենա: Սա էլ հենց անցումային գործընթացի հակամարտաբանական բնույթն է, որը համակարգային հակամարտության մեջ պարփակում է հասարակական համալիր գործընթացը:

Օրինակ՝ ինչպե՞ս կարող է բժիշկը բուժել շիզոֆրենիան, եթե նա ինքն է շիզոֆրենիկ, կամ հիվանդը պարզապես զբաղվում է ինքնաբուժությամբ՝ պատկերացում չունենալով, թե ինչ հիվանդությամբ է տառապում և ինչպես բուժվել:

Հակամարտության կաղապարի մեջ իրավական կարգավորումը, որպես կանոն, իր առջև խնդիր է դնում կարգավորել հարաբերություններն արդեն գոյություն ունեցող ներհակամարտաբանական միջավայրում, սակայն խնդիր չի դնում դուրս գալ հակամարտությունից և չի քննարկում իր գործողությունները հակամարտությունից դուրս ձևաչափում, քանզի հակամարտությունը տեսանելի չէ և իրավակարգավորող սուբյեկտի իրավական գիտակցության մեջ ամրագրված չէ:

Արդյունքում նման իրավաստեղծագործությունը և դրանից բխող իրավական կարգավորումը չեն վերացնում հակամարտության գենեզի աղբյուրն ու սկզբնապատճառը: Ավելին՝ հակամար-

տության կադապարի մեջ մշտապես լինելու արդյունքում ձևավորվում է այնպիսի իրավագիտակցություն, անգամ կայուն և համատարած ռեֆլեքսիա, որում արդեն ձևավորվում է ներհակամարտական կենսագոյի ենթամշակույթ: Տվյալ հակամարտության «աշխարհում» գտնվելը անխուսափելիորեն հանգեցնում է անկառավարելիության և բարիքների վերարտադրության բացակայության ռեցիդիվների, որի արդյունքում անհրաժեշտություն է առաջանում անընդհատ փոփոխել բոլոր մասնակիցների վարքագծի կանոնների կոնֆիգուրացիան՝ առանց իրավական բովանդակությունը սահմանելու և մասնակիցների իրավասուբյեկտությունը փաստարկելու: Սակայն ամենաբնորոշ և աղետալի առանձնահատկությունն այն է, որ առկա իրավական միտքը կանխամտածված կերպով փորձում է ապացուցել, որ հակամարտություն ընդհանրապես չկա և չի էլ եղել:

Գլոբալացման պայմաններում ինչպես ներպետական լոկալ գործընթացներում, այնպես էլ միջազգային փոխգործակցության ոլորտում առաջնահերթ և կենտրոնական խնդիրը համարվում է միասնական իրավունքի շրջանակում համաշխարհային հանրության բոլոր մասնակիցների գործողությունների համաձայնեցվածությունը, որի համատեքստում միայն կարող է ձևավորվել նոր աշխարհակարգը:

Սա մարդկության առջև ծառայած հիմնական քաղաքակրթական մարտահրավերն է այն առումով, թե իրավական միտքն ու գիտությունը, ի դեմս իրավագիտության, արդյոք ունակ են հաղթահարել այս հիմնախնդիրը, որն առնչվում է անկանխատեսելի հակամարտությունների ծագմանը և համակարգային լուծմանը, հակամարտության իրավական բնույթի, ինչպես նաև իրավունքի հակամարտաբանական բնույթի բացահայտմանը, որի արդյունքում կառավարչական գիտությունը կարողանա իրավունքի գերակայության հիման վրա մշակված ու գործող իրավական տարածությունում ապահովել համաշխարհային հանրության սահմանադրական վարքագիծը:

Այս համատեքստում անպատճառ առաջնային կերպով դրվում են հետևյալ հարցերը՝ «Որտե՞ղ, ու՞մ կողմից և ինչպե՞ս». պետք է մշակվեն, ձևավորվեն և ստեղծվեն նոր աշխարհակարգը և համաշխարհային հանրության էկզիստենցիայի գործառնական մոդելը, ինչպես նաև իրավունքի համակարգը, որն ունակ լինի համարժեք-

րեն ուղեկցել իրավական ամրագրումը, օրինաստեղծագործությունը և աշխարհակարգի իրավակարգավորումը: Կարո՞ղ է արդյոք համաշխարհային հանրության իրավական համակարգը կայանալ ինքնակազմակերպման ռեժիմում՝ միջազգային իրավունքի բաց դոկտրինալ սկզբունքով, կամ այն արդյո՞ք պետք է հենվի միասնական սկզբունքների սահմանադրական ամրագրման վրա:

Նման հետևողականության բացակայությունը բացառում է կառավարելիությունը ոչ միայն տարրական օպերացիոն համագործակցության մակարդակում, այլև ողջ համաշխարհային հանրության էկզիստենցիալ հյուսվածքի համակարգային մակարդակում և հանդես է գալիս որպես հակամարտության գենեզի հիմնական աղբյուր:

Այս պոստուլատն ակնհայտ է և ունի անվիճարկելիության արքսիոմատիկ բնույթ՝ այն առումով, որ տրամաբանական սիլլոգիզմը՝ «Առանց համաձայնեցվածության չի կարող լինել «համատեղ գործողությունների կարգավորվածություն», հետևաբար, չի լինի կառավարելիություն՝ որպես այդպիսին», ունի առաջնային ակնհայտության կարգավիճակ (ակնհայտ բանականություն):

Համաձայնության իրավագենեզի՝ որպես իրավունքի օբյեկտի անորոշությունն ու միանշանակ ձևականացման բացակայությունը թույլ չեն տալիս իրավական ամրագրման շրջանակում այն դասակարգել որպես իրավագոյացման սահմանադրական օբյեկտ, որում փոխհարաբերությունների համակարգն աշխարհակարգի միասնական իրավական կանոնակարգում փոխհարաբերությունների մասնակիցների միասնական իրավագիտակցության և ընկալման մեջ հանդես է գալիս որպես իրավական ամրագրման առարկա:

Նման անթրոպիայի առկայությունը հանգեցնում է իրավական ամբիվալենտության, որի պայմաններում ճշմարտության մետրիկական դառնում է հեղիեղուկ, որի հիման վրա սահմանվում են «Իրավունքի» և «Ոչ իրավունքի» լեգիտիմությունն ու սահմանադրական սահմանագծումը, վերջինիս հիման վրա էլ իրավակիրառ մեկնաբանության մակարդակում սահմանադրվում է կողմերի գործողությունների իրավաչափությունը կամ ոչ իրավաչափությունը սահմանադրական իրավունքի գործողության ոլորտում:

Նման ամբիվալենտությունն իր հերթին, վերլուծական առումով «առանց կանոնի խաղերի» կամ իրավիճակի դրվածքով պայմա-

նավորված, փոփոխվող կանոնների ռեժիմում ձևավորում է անկառավարելի և անկայուն հակադրություն: Այս պարագայում համաձայնությունը հանդես չի գալիս որպես սահմանադրական մետրիկայով ինստիտուցիոնալ պրեդիկատ, որը սահմանում է ցանկացած գործողության կամ իրադարձության միանշանակ լեգիտիմություն, օրինականություն և լեգալություն, այլ ընդհակառակը, իրավիճակային վերախաղարկման հետևանք է, որում առաջատարը համաձայնության առարկայի անորոշությունն է, դրա ճշմարտության, արդարության և իրավաչափության գնահատման ինքնականությունը, կամայական մեկնաբանությունը:

Որպես կանոն, իրավակարգավորման սահմանադրական տրամաբանության փոփոխումն իրավիճակային-նախադեպային վերախաղարկումով հղի է իրավունքի ձևախեղման բացահայտ վտանգով, որը կարող է վերածվել ուժեղի կամքի իրականացման գործիքի, որի արդյունքում կարող է վերանալ «արդարություն» սահմանադրական օբյեկտը: Առանց ազատության սահմանադրական ամրագրման իրավունքն անառարկա է:

Արդյունքում առաջանում է ծայրահեղ վտանգավոր միտում, երբ իրավունքի գերակայության սկզբունքը՝ որպես սահմանադրականության հիմնարար բազիս, կարող է փաստացի ապամոնտաժվել կամ ուղղակի ոտնահարվել, կամ էլ ընդհանրապես չկիրառվել: Ընդ որում՝ սահմանադրականության հիմնական գործառնական առաքելությունը համարվում է պետականության իրավական ամրագրումը, որը գործում է բացառապես այնպիսի իրավական տարածությունում, որում կարող է առկա լինել «իրավունքի ուժի» սկզբունքը:

Արդյունքում կամ իրավունքն ընդհանրապես բացակայում է, կամ էլ փոխարինվում է պայմանական-կոնվենցիոնալ համաձայնություններով, որոնք հիմնվում են հակամարտության կողմերի հետաքրքրությունների ու շահերի իրավիճակային պահանջարկի վրա, որի հետևանքով «ուժի իրավունքը» ինքնաբերաբար մտնում է իր իրավունքների մեջ:

Համաշխարհային հանրության իրավակարգավորումը գլոբալ մասշտաբով գտնվում է մշտական համակարգային հակամարտության ռեժիմում, որի արդյունքում խարխլվում են աշխարհակարգի և միջազգային իրավունքի հիմքերը, փլվում են հիմնարար միջազգա-

յին համաձայնությունները, և խախտվում են բազային կոնվենցիաները: Որպես օրինակ են ծառայում Իրանի միջուկային ծրագրի համատեղ համընդգրկուն գործողությունների պլանը, Միջին և փոքր հեռահարության հրթիռների վերացման պայմանագիրը, Առևտրի համաշխարհային կազմակերպության շրջանակում համաձայնությունները և այլն: Այս միտումը շարունակվում է արագացված տեմպերով, որն աշխարհակարգը տանում է համակարգային հակամարտության մեջ գտնվելու մշտական ռեժիմի, իսկ համաշխարհային հանրությունն սկսում է այդ իրավիճակին «կայուն հարմարվել»:

Դրա արդյունքում ԱՄՆ-ն գտնվում է իր բնույթով և մասշտաբով աննախադեպ ներպետական կառավարման համակարգի հակամարտության մեջ, Եվրամիությունը բախվել է Բրեքսիթի համակարգային մարտահրավերին, բազմամշակութային հասարակության ձևավորման համակարգային հակամարտության հետևանքով միգրացիոն գործընթացներն անկառավարելի են դարձել, իրավունքի գերակայության սկզբունքի էրոզիայի արդյունքում ամբողջ Խաղաղօվկիանոսյան, Հյուսիսատլանտյան, Մերձավորարևելյան և Լատինամերիկյան տարածաշրջանները գտնվում են մշտական հակամարտության մեջ:

Միանշանակ արդեն բացահայտ ռեժիմով վերջին ժամանակներում երկարատև գործառնավորող միջազգային իրավունքը վերափոխվում է «կանոնների վրա հիմնված կարգի», որն իրավիճակային կարգով սահմանվում է առանձին խումբ պետությունների կողմից, որոնք հռչակում են բոլորի համար այդ կանոնների սահմանման իրենց բացառիկ իրավունքը: Այս ամենը, ինչպես արդեն նշվեց, ծնում է ամբիվալենտություն այն տեսլականում, թե «Ինչ է իրավունքն ընդհանրապես և միջազգային իրավունքը՝ մասնավորապես»: Ավելին՝ գործի են դրվում օպերացիոն առումով միմյանց փոխադարձաբար բացառող իրավական կարգավորման համակարգեր, որոնց հատումն անթույլատրելի է, բայց և հենց այդ հատման մեջ էլ տեղակայվում է ամբողջ աշխարհակարգը, համաշխարհային հանրությունը, մարդկությունը, գլոբալ փոխգործակցության համակարգը:

- Հարթություններից մեկը ենթադրում է իրավական կարգավորման սահմանադրականության տրամաբանություն և ճանաչում է իրավունքի գերակայության սկզբունքը, որի հիման վրա որպես

հետևանք սահմանվում են օբյեկտիվ նորմի իրացման կանոնները (Law Based Order Accomplished/Executed by means of Rules (Իրավունք՝ հիմնված օրենքի վրա, որն իրականացվում է կարգն ապահովող կանոնների ամբողջությամբ)), որոնք բացառում են հակամարտությունը: Այս պարագայում տրամաբանությունը պետք է մշակվի հիմնարար մակարդակում՝ գիտական հիմքով, չպետք է կախված լինի սուբյեկտիվ գաղափարներից այն մարդկանց քաղաքականությունից, որոնք կյանքին նայում են ներքին էլեկտորալ ցիկլերի, միայն ազգային մասշտաբի շահերի, ավելի վատթար՝ սեփական շահերի պրիզմայով: Ակնհայտ է, որ նման մոտեցմամբ ո՛չ իրավունքը, ո՛չ էլ գլոբալ կառավարման բազմակողմ ինստիտուտները չեն կարող պրիմիտիվացվել ուժային առանձին կենտրոնի կամ խմբի կողմից:

• Մյուս հարթությունը, շահարկելով արդեն գոյություն ունեցող հակամարտության լուծման ծայրահեղ անհրաժեշտությունը, ենթադրում է հակամարտության լուծման համար լիազորված և պատասխանատու երկրների խմբի հավաք, որոնք ուժային հարկադրանքի միջոցով սահմանում են կանոններ՝ ուղղված համաշխարհային հանրության բոլոր անդամների գործունեության իրավական կարգավորմանը: Այս պարագայում շրջանցելով սահմանադրական տրամաբանությունը և իրավունքի էության բացահայտման բարդ փուլը, որի հիման վրա միայն կարող է ձևականացվել նորմը, աշխարհակարգի իրավակարգավորումը կառուցվում է այսպես կոչված «Rule Based Order» (կարգ՝ հիմնված կանոնների վրա) սկզբունքի հիման վրա, որում գերիշխում է ուժի իրավունքի սկզբունքը: Իրավակարգավորման նման պարադիգմայի ընդունումը ոչ միայն հուղարկավորում է իրավունքի էությունը և ուժի նկատմամբ գերակայող իրավագենեզի տրամաբանության անհրաժեշտությունը, այլև ըստ էության կարիք է ունենում հակամարտության, որն էլ դառնում է «կանոնների վրա հենված օպերացիոն իրավունքի» և «հակամարտությունը լուծելու պարտականություն ունեցող կոալիցիայի» իրավասուբյեկտության հիմնական աղբյուրը: «Law Based Order Accomplished/Executed by means of Rules» հայեցակարգային հարթակի փոփոխությունը «Rule Based Order Law» օպերացիոն պարադիգմայով կարող է հանգեցնել աղետալի հետևանքների, իրավունքը դարձնել կառավարվող քառսի պսևդոգիտական պարադիգմայի

մնացուկ, աշխարհակարգը բերել մշտական հակամարտության ոե-
ծիմ:

Սրանով էլ հենց կանխորոշվում են լիարժեք մոլորակային իրավական կարգավորման համակարգի նախագծման հիմնախնդ-
րի պատասխանատու հարաբերությունից հեռացումը և իրավունքի
գերակայության սկզբունքի վրա հիմնված սահմանադրական մո-
տեցման նենգափոխումը «կոալիցիոն իրավունքի», որը ծնվում և
մահանում է հընթացս ստեղծվող «կոալիցիայի», որի իրավասուբ-
յեկտությունը սահմանվում է հենց կոալիցիայի կողմից՝ իրավունքի
գերակայության հարթությունից դուրս ուժի իրավունքի տիրույթում,
որում հակամարտությունն անհրաժեշտություն է որպես ինքնակա-
մության և ինքնիրավչության «լեզվատիմության ու իրավաչափության
հիմնավորում»:

Այս հունով նկատվում է գլոբալ կառավարման ինստիտուտնե-
րի սահմանադրաիրավական կարգավորման ոլորտից կոալիցիոն
իրավունքի հարթություն տեղափոխելու կայուն միտում, որտեղ
ձևախեղվում և ձևափոխվում է միջազգային իրավունքի կոնվենցիո-
նալ կանոնադրային իրավակարգը:

Մեկ այլ ակնառու ռեցիդիվային գործոն են համարվում գլոբալ
կառավարման ինստիտուտների ֆունկցիոնալների անձնավորումը
և սուբյեկտիվացումը, որի արդյունքում միջազգային կյանքը սկսում
է առավելապես կախված լինել կոնկրետ անհատների գաղափար-
ներից ու քաղաքականությունից, որոնց իրավունք է տրվում ՄԱԿ-ի
հովանու ներքո ինքնուրույն ընդունել ճակատագրական որոշում-
ներ և իրականացնել միջազգային իրավունքի ագրեգացիա, որոնք
դուրս են սահմանադրականության տրամաբանությունից:

Սահմանադրականության սկզբունքներից շեղվելու և օպերա-
ցիոն մակարդակում հակամարտությունն ագրեգացնելու կայուն
միտումը փաստում է, որ Իրաքի, Լիբիայի, Սիրիայի ողբերգության
դասերը չեն յուրացվել նրանց կողմից, ովքեր այդ տարածաշրջա-
նում փորձում են իրականացնել այդքան անպատասխանատու քա-
ղաքականություն: Ըստ էության դա նեոգաղութացման ուղին է՝
իրեն ներհատուկ 21-րդ դարի իրավական համակարգով:

Միջազգային իրավունքի նենգափոխումը «Rule Based Order
(կարգ՝ հիմնված կանոնների վրա)» սկզբունքով ցուցադրական ձևով
դրսևորվում է Եվրոպայի խորհրդի օրինակով, որտեղ վերոհիշյալ

պարադիգմային հավատարիմ խորհրդարանականների փոքրաքանակ խումբն ուղղակիորեն ոտնահարում և քայքայում է այդ համավերոպական կազմակերպության կանոնադրությունը, որը հիմնված է բոլոր մարմիններում անդամ-պետությունների հավասարության վրա:

Ինչպես արդեն նշվեց, «Rule Based Order» (կարգ՝ հիմնված կանոնների վրա) սկզբունքը՝ որպես միջազգային իրավունքի վերաձևավորման հիմնական սկզբունք, պահանջում է աշխարհակարգի գլոբալ կառավարման սկզբունքների փոփոխության տեսական և իրավաբանական հիմնավորման առկայություն, և այդ համատեքստում համաշխարհային հանրության իրավագիտակցության մեջ մեթոդապես և համակարգային առումով ներդրվում են պոստուլատներ, որոնք ուղղված են ՄԱԿ-ի սահմանադրաիրավական կարգավորման ավանդական ձևավորված սկզբունքների ապամոնտաժմանը:

Ասվածի ամենացայտուն օրինակը համարվում է ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղար Ա. Ֆոզ Ռասմուսսենի 2014 թ. մարտի հայտարարությունն առ այն, որ «Ալյանսի անդամների միասնական կամքը համարվում է միջազգային քաղաքական լեգիտիմության ծայրահեղ հզոր աղբյուր»¹:

Սահմանադրականության իրավական էության չհասկանալը (չգիտակցված կամ կանխամտածված գիտակցված) հանգեցնում է լեգիտիմության բովանդակային նույնականացման համակարգային հակամարտության, որի հիմքում ընկած է հետևյալ սկզբունքը. «կամքը չի կարող լեգիտիմ լինել առանց ընտրության հիմնավորված առարկայի առկայության»: Հատկապես վիճակը ծայրահեղ է, երբ այն վերաբերում է իրավունքի այնպիսի համակարգաստեղծ օբյեկտներին, ինչպիսիք են աշխարհակարգը, մարդկությունը՝ քաղաքակրթագոյացման համատեքստում, գլոբալ համաշխարհային հանրության մոդելը և մարդու իրավունքների պարադիգմայի հիման վրա համագոյակցությունը:

¹ Слово "НАТО – источник политической легитимности" – просто смешны, Североатлантический Альянс становится некомпетентной организацией, հասանելի աղբյուրը՝ <http://inforos.ru/ru/?action=view&id=39255%20&module=news>:

Հետևաբար, բացարձակապես կոռեկտ չէ և անթույլատրելի է որպես լեզվափոխության աղբյուր դիտարկել կամքը, այլ ոչ թե նրա առարկան: Արդյունքում հայեցակարգային կամքի անունակությունը վերաճում է ինքնակամության, ինքնաթողության: Իրավագոյացման վերափոխումը կանոնագոյացման գործի է դնում նույնականացման և միաձուլման ամբիվալենտության ազդեցացիա, որում գործադիր իշխանությանը թույլ է տրվում միաժամանակ հանդես գալ որպես օրենսդիր իշխանություն:

Կամքի որպես իրավունքի օբյեկտի նկատմամբ լեզվափոխությունը տեղին է կիրառել միայն այն դեպքում, երբ լեզվափոխ է ընտրության առարկան՝ որպես աղբյուր, և միայն այդ դեպքում է թույլատրելի կամքի դրսևորումը: Հակառակ պարագայում ձևավորվում է տրամաբանական ռեցիդիվ, որում կամքին իրավունք է տրվում հանուն Բարիքի չարիք գործել (Իրաք, Լիբիա, Սիրիա): Լեզվափոխության աղբյուրը կամ լեզվափոխ է, կամ ոչ, և այս առումով «ծայրահեղ հզոր աղբյուր» արտահայտության կիրառումն իր տրամաբանական բովանդակությամբ ենթադրում է պայմանական լեզվափոխության որոշակի սանդղակ, որը հակասում է իրավագենեզի տրամաբանությանը: Իրավունքը չի կարող լինել կիսաիրավունք կամ կիսալեզվափոխ, կիսալեզվալ, քանզի լեզվափոխության աղբյուրը հենց Իրավունքն է, այլ ոչ թե կանոնն է հանդես գալիս որպես նորմ:

Սահմանադրական իրավունքի վերլուծական համալիրի վերացման դեպքում ՆԱՏՕ-ն իրավական նորմի կիրառողի փոխարեն հանդես է գալիս որպես նորմի սահմանող, արդյունքում լինելով գործադիր մարմին սինթեզում է միջազգային իրավունքի օրենսդրական և գործադիր գործառույթները մեկ մարմնում: Դա առանց սահմանադրական տրամաբանության մետրիկայի իրավական մտքի հզոր դիսոնանս է: Արդյունքում անհասկանալի է, թե՛

- ո՞ր դեպքերում է, որ ՆԱՏՕ-ի բոլոր անդամների միաձայն որոշումները կարող են լինել լեզվափոխ կամ ոչ լեզվափոխ,

- ո՞րն է ՆԱՏՕ-ի իրավասուբյեկտության և իրավակարգավորման կառուցակարգը,

- արդյո՞ք այդ կառուցակարգը հիմնվում է մեծամասնության տեխնիկական քվեարկության կամ սահմանադրական նորմերի հիման վրա, որոնք թույլ չեն տալիս ինչպես կազմակերպությանը, այն-

պես էլ կառավարման կառույցներին միջազգային իրավունքի շրջանակում կատարել հակաիրավական գործողություններ,

- կարո՞ղ է արդյոք ՆԱՏՕ-ն ստանձնել միջազգային իրավունքի համակարգագոյացման գործառույթ, և ո՞վ կարող է նրան լիազորել,

- կարո՞ղ է ՆԱՏՕ-ն հանդես գալ որպես լեգիտիմության աղբյուր, կամ արդյո՞ք նա միջազգային իրավունքի սուբյեկտ է, որը կոչված է ապահովել այն լեգիտիմությունը, որն արդեն միանշանակ կերպով հիմնարար սահմանված է Իրավագիտության կողմից որպես կատեգորիա և իրավական կարգավորման ազդեգատ:

Այդ կապակցությամբ համակարգային հակամարտության ռեցիդիվը մատնանշվում է նաև ՌԴ արտաքին գործերի նախարար Ս. Լավրովի ելույթում, որում ասվում է. «Մենք մոտեցել ենք այն սահմանագծին, երբ անհրաժեշտ է ամուր «Ոչ» ասել միջազգային իրավունքի նենգափոխմանը, ռեվիզիայի և դրվագացման փորձերին: 21-րդ դարի իրողությունները պահանջում են մեզանից ՄԱԿ-ի կանոնադրության հիման վրա վերադառնալ կոլեգիալության իրական ակունքներին, վերահաստատել ՄԱԿ-ի դերը որպես միջազգային կառավարման միակ համապարփակ մարմնի, որում Անվտանգության խորհուրդը միակ մարմինն է, որը պատասխանատու է միջազգային անվտանգության ու խաղաղության համար: Մենք պետք է վերջ տանք 21-րդ դարի իմպերիալիստական և գաղութատիրական փիլիսոփայությունից սկիզբ առած նախաձեռնություններին և իներցիային: Քանզի հակառակ դեպքում միջերկրածովյան տարածաշրջանի ճգնաժամերի լուծումը կդառնա անհնար»¹:

Իհարկե ճգնաժամի լուծումը հնարավոր չէ առանց դրա հակամարտաբանական հիմքերն իմաստավորելու, որը կկարողանա դուրս բերել հակամարտությունների ամբողջ շղթայի ծագումնաբանությունը: Հատկապես եթե ճգնաժամը համաշխարհային մակարդակում ունի համակարգային բնույթ, առավել ևս առանց «հատուկ

¹ Sté u Выступление и ответы на вопросы министра иностранных дел России С.В. Лаврова на конференции «Средиземноморье: римский диалог», Рим, 23 ноября 2018 года, հասանելի աղբյուրը՝ http://www.mid.ru/posledniye_dobavlenniyе/-/asset_publisher/MCZ7HQumDqBY/content/id/3419721:

լինգայի» հնարավոր չէ տեսնել հակամարտության գենեզը և առանձնացնել համակարգագոյացման ողջ գործընթացը:

Որպես վերջնական եզրահանգում կարելի է նշել այն, որ առանց նոր մեթոդաբանական մոտեցման և համակարգային հակամարտության իրավական հատուկ գործիքակազմի, որը հնարավորություն կտա բացահայտելու իրավունքի համակարգի բոլոր ձևախեղումների հակամարտական բնույթը, շատ դժվար է, երբեմն նաև անհնար իրավական կարգավորման համակարգը դուրս բերել առողջացման գործընթաց և ներկայում ու ապագայում ապահովել աշխարհակարգի իրավական կարգավորման պրակտիկ գործունակություն:

СИСТЕМНЫЙ КОНФЛИКТ КОНСТИТУЦИОНАЛИЗМА В ПРОЦЕССЕ ФОРМИРОВАНИЯ НОВОГО МИРОПОРЯДКА

Вардан Айвазян

*Заведующий кафедрой конституционного права ЕГУ,
кандидат юридических наук, доцент*

Последний период новейшей истории можно охарактеризовать как вступление мира в глобальный критический конфликт на предмет обустройства Мирового порядка. Отсутствие механизма предотвращения и разрешения конфликта не только создает хроническую напряженность и вероятность столкновений с переводом самого конфликта на более глубокий и соответственно критический уровень, но и изменяет правовую природу и ткань системы международных отношений.

Безусловно, операционным механизмом предотвращения и разрешения конфликта в рамках системы правового регулирования, международных отношений должно выступать международное право, функционирующее исключительно на принципе «верховенства права».

Несомненно, данная проблема очень масштабная, многоплановая и имеет широчайший охват всех сопряженных причинных факторов, освещение которых требует целенаправленного комплексного всестороннего исследования международного права на основе много-

дисциплинарного феноменологического синтеза. В этом ключе, данная статья представляет описание проблемы посредством методологического инструментария на основе синтеза правоведения и конфликтологии.

В основном акцент в статье ставится на методологическом формате представления правовой системы посредством парадигмы правовой конфликтологии, основные положения которой представлены в статье.

SYSTEMIC CONFLICT OF CONSTITUTIONALISM IN THE PROCESS OF FORMATION OF NEW WORLD ORDER

Vardan Ayvazyan

Head of the Chair of Constitutional Law of YSU

Candidate of Legal Sciences, Docent

The later period of the newest history can be as characterized as the world's entry into a global critical conflict concerning the construction of the world order. The absence of a mechanism of preventing and solving the conflict creates not only a chronic tension, but also a great probability of crushes transferring that conflict to a deeper and accordingly to a critical level, which completely changes the legal character and the texture of the system of international relations.

Undoubtedly the international law should act as an operational mechanism of preventing and solving the conflict within the boundaries of the legal regulatory system of international relations and it should function only on the principle of "supremacy of law".

Of course, the large-scale and multi-level problem in question embraces all the conjugate cause factors. Thus its treatment requires a purposeful, comprehensive and all-round study of international law on the basis of multidisciplinary phenomenological synthesis. In this vein the present article describes the problem through the methodological instruments of the synthesis of Jurisprudence and Conflictology.

The main emphasis is on the methodological format of presenting the legal system through the paradigm of legal conflictology, the main points of which are presented in the article.

Բանալի բառեր – սահմանադրականություն, միջազգային իրավունք, համակարգային հակամարտություններ, աշխարհակարգ, գլոբալ կառավարման համակարգ, միջազգային հարաբերություններ, խորը ճգնաժամ, պատճառահետևանքային շղթա, կոալիցիոն իրավունք:

Ключевые слова: конституционализм, международное право, системные конфликты, миропорядок, глобальная система управления, международные отношения, глубокий кризис, причинно-следственная цепочка, коалиционное право.

Key words: Constitutionalism, international law, systemic conflicts, world order, global governing system, international relations, deep crisis, cause-effect chain, coalitional law.